

התנהגות שאינה הולמת בצבא - משמעותה והעונש בצידה

עבירת התנהגות שאינה הולמת חייל מהווה הפרה בוטה של טוהר המידות והנורמות המוסריות כלפי צה"ל וכלל האזרחים במדינה. העבירה יכולה לבוא לידי ביטוי לצד עבירות נוספות ואף במקרים של התנהגות פסיבית מצד חיילים. העבירה איננה מוגדרת באופן חד משמעי בחוק השיפוט הצבאי והיא עשויה להתפרש באופנים שונים בהתאם לנסיבות המקרה. עו"ד אסף דוק מסביר אודות יסודות עבירת התנהגות שאינה הולמת בצבא ומרכיביה, העונשים הקבועים בצידה והתייחסות בתי הדין הצבאיים אליה.

יסודות עבירת התנהגות שאינה הולמת חייל בצה"ל

התנהגות שאינה הולמת בצבא מופיעה תחת סעיף 130 לחוק השיפוט הצבאי אשר קובע כי חייל בדרגת סמל או בדרגה גבוהה מזו שהתנהג באופן שאינו הולם את דרגתו או את עמדתו בצבא, דינו - **מאסר שנה**.

המונח "התנהגות שאינה הולמת" הינו מונח ערכי ועשוי להשתנות בהתאם לנסיבות ולזמן. העבירה אינה מוגדרת באופן חד משמעי בחוק השיפוט הצבאי ועל כן יש מקום נרחב לפרשנות. המחוקק ראה לנכון להגדיר את העבירה בחוק בכדי להגן על החוסן הערכי והמוסרי של צה"ל וחייליו. חומרת העבירה נמדדת לפי המחדל או המעשה האסורים. אם הדבר פסול וממית קלון על הנאשם או מגיע לרמת שפל מבחינה צבאית ואף אנושית או אם הדבר משאיר כתם על הנאשם כחייל, כמפקד או כאזרח, נוטים לראות את העבירה כחמורה ובכך לפסוק ענישה מחמירה בהתאם.

העבירה אף יכולה לבוא לידי ביטוי במקרים של אי נקיטת עמדה או התנהגות פסיבית של חיילים או של קצינים בשעה בו מחובתם לעשות מתוקף מעמדם ודרגתם. המציאות הביטחונית בישראל מאלצת לא פעם מפקדים וחיילים להתמודד עם משימות מאתגרות ובמידת הצורך גם להפעיל כוח לשם עמידה מוצלחת בפעולות מבצעיות.

הרשעת החייל אלאור אזריה בהרג מחבל מנוטרל והתנהגות שאינה הולמת

[הכרעת הדין בעניינו של אלאור אזריה](#) התקבלה ביום 4.1.17 על ידי שלושה שופטים בבית הדין הצבאי במחוז מרכז שהחליטו להרשיעו בהריגת המחבל המנוטרל בחברון כמו גם בעבירת התנהגות שאינה הולמת חייל בצה"ל בהתאם לסעיף 130 לחוק השיפוט הצבאי. השופטים קבעו פה אחד כי הנאשם ירה במחבל תוך ידיעה שהדבר יגרום למותו. הנאשם שירת באותה העת כחובש פלוגתי בדרגת סמל ולכן נקבע כי מעשיו מהווים עבירה חמורה של התנהגות שאינה הולמת בצה"ל.

צה"ל קובע כי הפעלת כוח מעבר לנדרש מהווה הפרה של הערכים בהם הצבא הדוגל לרבות טוהר הנשק. נקבע כי גם בעת מלחמות על החיילים לשמור על צלם אנוש ולבצע שימוש בנשק אך ורק למטרות צבאיות בלבד. החוק אוסר להשתמש בנשק בכדי לפגוע באזרחים שאינם שבויים או לוחמים ויש להימנע ככל האפשר מפגיעה בגופם, בחייהם, ברכושם ובכבודם. נקבע כי החייל אלאור אזריה, עשה שימוש בכוח בנשקו מעבר לנדרש ובכך פגע בערכי הצבא שאינם הולמים התנהגות המצופה מחובש פלוגתי. באותה השעה, היה הנאשם הדרג הרפואי הבכיר באירוע ולכן היה מוסמך להחליט ולקבוע את סדר הטיפול בהתאם לדרגות הפציעה של האנשים. בסיטואציה בה פעל, התנהג באופן המנוגד לתפקידו שמטרתו להציל חיים ובעצם עשה את ההיפך מכך – נטל חיים.

עבירת התנהגות שאינה הולמת חייל בצה"ל בראי הפסיקה

77 ימי מאסר בדרך של עבודות שירות בצבא לנאשם שהתנהג באופן שאינו הולם והטריד מינית חיילות

בתיק צבאי 97-16 - הנאשם הורשע על פי הודעתו בעבירה לפי סעיף 130 לחוק השיפוט הצבאי, התנהגות שאינה הולמת בצבא, בעבירות לפי סעיף 3(א)4 + 4 + 5(א) לחוק למניעת הטרדה מינית ובהטרדה לפי סעיף 30 לחוק התקשורת. הנאשם, בדרגתו רס"ל, נהג להתקשר אל מספר נשים באמצעות הסלולארי הצבאי בשעות הלילה המאוחרות תוך שהוא חוסם את זיהויו ולהשמיע באוזניהן אנחות וגניחות. לחלק מהנשים אמר אמירות מיניות. הן ביקשו ממנו לחדול מן השיחות אך הוא התקשר אליהן מספר פעמים נוספות חרף בקשתן. אחת מן המתלוננות הצליחה לזהות את מספרו באמצעות יישומון שרכשה. היא הגישה תלונה ובחקירתו הוא הודה בהטרדה של נשים נוספות. בעקבות הפרשה הוא שוחרר מהשירות הצבאי למרות שזכה לשבחים ממפקדיו. הוא גויס לצה"ל בשנת 2010 ושירת בקבע כמכונאי טנקים, כיום הוא אזרח ותומך כלכלית באמו ובאחותו ממשכורת מצומצמת. העבירות שביצע מגלמות חדירה לפרטיות של הנשים וביזיון. הקלות בביצוען, דרך המכשיר הסלולארי מצדיקות ענישה מרתיעה. כמו כן, יש לציין, שמחוות דעתה של הקרימינולוגית עולה כי הנאשם מתחרט על מעשיו, מפנים את חומרתם וקיימים בקרבו היבטי שיקום גבוהים. לבסוף הושת על הנאשם 77 ימי מאסר בפועל בדרך של עבודה צבאית, מאסר על תנאי בן 3 חודשים לבל יעבור את העבירות שהורשע בהן והורדת דרגה - לדרגת טוראי. כמו כן, נקבע כי הנאשם יפצה את המתלוננות שבתיק פיצוי כספי נכבד.

48 ימי מאסר בפועל לנאשם שהכה מפקד עם מקל מטאטא

בתיק צבאי 236-16 - הנאשם הורשע בעבירה לפי סעיף 59 לחוק השיפוט הצבאי, עבירה של אלימות כלפי מפקד, ובעבירה לפי סעיף 130 לחוק השיפוט הצבאי, התנהגות שאינה הולמת. האירוע התרחש בסוף חודש מאי בשנת 2015, רס"ל שביצע תורנות עם קצין תורן, הבחין בנאשם יחד עם שניים מחבריו. עלה בו החשד כי הם שתו אלכוהול ולכן ביקשו שיפתחו את חדרם. השלושה בתגובה נכנסו לחדר אחר כיוון שלטענתם לא נמצא מפתח חדרם. הרס"ל החל להתעמת עם אחד החיילים שראה שמחזיק ציוד נרגילה. הנאשם שמע את הוויכוח ביניהם, רץ אל המקום כשהוא מחזיק במקל מטאטא והכה את הרס"ל בפלג גופו העליון. בעקבות כך הוא נפצע וקיבל 3 ימי מחלה. הנאשם קיבל אחריות על מעשיו ובכך חסך סמן שיפוטי. הוחלט להשית עליו 48 ימי מאסר בפועל, 90 ימים של מאסר על תנאי למשך שנתיים לבל יעבור עבירות איומים או אלימות והורדה לדרגת טוראי. כמו כן הנאשם יפצה את רס"ל בסכום של 350 שקלים.

זומנת לחקירה במצ"ח או הוגש נגדך כתב אישום בגין התנהגות שאינה הולמת חייל בצה"ל?

עבירת התנהגות שאינה הולמת בצבא הינה עבירה חמורה ביותר שמנוגדת לערכים המוסריים המוגנים בצה"ל. כל התנהגות שהינה פסולה מבחינה ערכית ומוסרית שממיתה קלון על הנאשם מוגדרת כהתנהגות שאינה הולמת חייל בצה"ל. הדוגמאות שהובאו מן הפסיקה הראו כמה בתי הדין הצבאיים מחמירים עם העבירה ובמיוחד כשהיא מלווה לצד עבירות חמורות נוספות כמו הטרדה מינית ואלימות כלפי מפקד. במידה ונעצרת או הואשמת בעבירת התנהגות שאינה הולמת בצבא, כדאי שתפנה ללא דיחוי [לעורך דין צבאי](#) המומחה בתחום. עורך הדין יפעל למען שחרורך תוך הצגת גרסתך באופן המיטבי ביותר כדי שתוכל לחזור במהרה לחייך הנורמטיביים.

במידה וזומנת [לחקירה במצ"ח](#) או הואשמת בעבירות דנן, דע כי מדובר בעבירות פליליות חמורות בעלות תוצאות הרסניות כולל אפשרות סבירה ביותר שתשהה מאחורי סורג ובריש למשך זמן ממושך. עורך דין צבאי הבקיא ברזי חוק השיפוט הצבאי ובעל ניסיון עשיר ורב בתחום עשוי למזער את הנזקים ואף למנוע את העונשים הכבדים. משרדנו מספק [ייעוץ וייצוג משפטי לחיילים](#) מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. באפשרותך להיוועץ עימנו בטלפון **052-6885006** או [להשאיר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}